

Legendele Dunării: misterul tunelurilor străvechi care împânzesc Galațiul și traversează fluviul către Dobrogea

Cele mai multe legende spun că boierii moldoveni ar fi săpat un tunel pe sub Dunăre pentru a-și feri averile de năvălirile turce și tătare. Intrarea în tunel s-ar afla într-un loc sacru, inaccesibil „civililor”: sub altarul bisericii istorice Precista de pe malul Dunării. Specialiștii resping ideea că ar exista un astfel de tunel, însă lasă și câteva semne de întrebare.

Visul gălățenilor de a putea trece lesne Dunărea, printr-un tunel sau pe un pod, este vechi de secole. Poate veni chiar din negura mileniilor, căci e sigur că aceste locuri erau locuite încă dinainte de Hristos.

De-a lungul timpului, în jurul acestei dorințe aprige de a ajunge fără prea multă osteneală pe malul dobrogean (să mergi 800 de metri cu barca, în condițiile unor curenți foarte puternici ai apei, nu este la îndemâna oricui) s-au țesut numeroase proiecte și legende.

Chiar dacă în ultimul sfert de secol au predominat proiectele (niciunul realizat, în ciuda noianului de promisiuni și a milioane de euro cheltuite pe tot felul de studii de fezabilitate fantasmagorice), tot legendele aprind mai tare imaginația oamenilor. Căci dacă-i întrebi pe gălățeni care-i treaba cu tunelul pe sub Dunăre, vei afla că există deja unul, secret, făcut de romani sau de turci, nu-i chiar clar, însă vor înjura pe rupte planurile autorităților prezentului (considerate utopice de marea majoritate) de a face un tunel auto către malul tulcean. Dar să ne întoarcem de la legendele prezentului la cele ale trecutului

Este biserica Precista o capelă Rosslyn românească?

Cele mai multe dintre informațiile vehiculate în plan local despre tunelurile existente sub oraș și sub Dunăre așează în centrul poveștii biserica fortificată Precista, care se află pe Faleză, la doar 100 de metri de malul fluviului. La o primă vedere, Precista pare un fel de capelă Rosslyn a României (cine a citit cartea „Codul lui Da Vinci”, a lui Dan Brown, înțelege paralela), care ascunde secrete de nepătruns de către oamenii obișnuiți.

Construită între anii 1643 și 1647, în timpul domniei lui Vasile Lupu, Precista a fost, în același timp, și lăcaș de cult, dar și cetate de apărare împotriva cotropitorilor. Este cel mai vechi monument istoric din municipiul Galați, iar în jurul ei a plutit mereu un văl de mister.

Biserica Precista a suportat toate vitregiile vremurilor, fiind arsă de turci în anul 1711, distrusă în războaiele ruso-otomano-austriece din anii 1735-1739 și 1769-1774 și suferind avarii în numeroase alte rânduri, consfințindu-se astfel faptul că năvălitorii o aveau ca țintă predilectă.

Arhitectul francez care a condus lucrările de restaurare a bisericii (imediat după Al Doilea Război Mondial) a remarcat că Precista are o mulțime de detalii constructive surprinzătoare, care o fac să fie o clădire unică.

Astfel, în zidărie, printre rândurile de cărămidă, este folosită piatra, tehnică nefolosită la alte biserici moldovenești ridicate în aceeași perioadă. De asemenea, zidul pereților de deasupra ferestrelor, până la acoperiș, este dublu, formând o galerie cât să poată umbla comod un om.

În plus, deasupra altarului există o camera mare, unde la năvălirile barbare se asigurau diferite odoare și bogății ale orașului. Prezența acestei camere în interiorul bisericii, n-ar fi, se spune, o întâmplare, căci chiar de sub altar (loc unde nu se poate căuta, căci, prin definiție, este un loc sacru, tabu) ar porni un tunel secret pe sub Dunare, pe unde se puteau duce la loc sigur averile și putea fi scăpați locuitorii de vază de furia vrăjmașilor. Se mai vehiculează ideea că, în urmă cu aproximativ un secol, tunelul ar fi fost astupat cu pământ la capătul tulcean, iar culoarul de sub Dunăre ar fi fost folosit de bogății vremurilor pentru a-și ascunde comorile de invadatorii germani și sovietici. Lucrările la strada Traian au scos la iveală vestigiile unei rețele de tuneluri.

O altă variantă ar fi că tunelul are încă două „guri”: una sub casele celebrului avocat H. Ștefan (ale cărui bunuri – avea o colecție colosală de tablouri și bijuterii, evaluate la câteva zeci de milioane de dolari – au dispărut subit în timpul celui de-al doilea război mondial), iar cealaltă sub biserica Sfântul Gheorghe (o biserică faimoasă - demolată cu mare pompă, în 1963, de către comuniști - care adăpostea rămășițele marelui hatman cazac Ivan Mazepa).

Cei care țin legenda vie

Evident, dacă vrei să afli lucruri interesante despre trecutul Galațiului, e musai să mergi la un muzeu. Muzeul Județean de Istorie „Paul Păltânea” deține, în cele trei locații ale sale (sediul de Domnească, Casa Cuza și Casa Colecțiilor), mărturii extraordinare ale trecutului acestor locuri. De asemenea, dovezi impresionate există și la Muzeul Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine la Dunărea de Jos, Muzeul Satului Moldovenesc sau Complexul Muzeal de Științele Naturii.

Ei țin legenda vie. Și nu pentru că legenda nu s-ar conserva și propaga și altfel, ci pentru că acolo, în parcul șahiștilor, oamenii au un har cu totul aparte în a povesti, a se contrazice și a se completa unii pe alții.

În parcul șahiștilor, tunelul pe sub Dunăre este cam ca produsul intern brut: toată lumea știe că există, dar nimeni nu l-a văzut vreodată. Puținii care se laudă că au fost acolo sunt ironizați fără milă de ceilalți purtători ai legendei, care sunt convinși că tunelul nu se va lăsa găsit prea curând .

Hruba de pe strada Domnească

Nea' Costică are 78 de ani și a ieșit la pensie de la Combinat. „Eu am ieșit pe bune, la limită de vârstă, cu ca ăștia de acuma, la 50 de ani”, se laudă cel pe care prietenii îl strigă Karpov (ca pe fostul mare campion mondial), din două motive: e bun la șah și-l cheamă, în buletin, Carp.

„Vezi, dom'le cum e lumea? ăștia de acuma se laudă că fac tunel de 25 de ani încoace, dar nu-s în stare să astupe groapa aia de pe Faleză. Ne rîd și cu fundul strămoșii noștri, care au săpat tunelul pe sub Dunăre acum două mii de ani”, este de părerea nea' Costică.

Nu știe pe unde trece tunelul, însă este ferm convins că începe de sub biserica Precista și că intrarea este ținută secretă de mai-marii Bisericii ortodoxe. „Au pus mâna pe aurul dacilor ascuns acolo, deci nu vor să știm că au găsit tunelul”, este convins gălățeanul, care este contrazis de nea' Petru: „Baliverne! E făcut de boieri acum 300 de ani, ca să-și ascundă comorile de turci!”

Să ne întoarcem, totuși, la muzeu

Dincolo de vorbele spuse de purtătorii de legende se cuvine, fără îndoială, ca ultimul cuvânt să-l aibă, totuși, specialiștii. Cristian Căldăraru, directorul Muzeului de Istorie din Galați, se declară pesimist în ceea ce privește posibilitatea ca înaintașii noștri, care avea resurse tehnice limitate, să fi construit un tunel pe sub Dunăre. Totuși, un sâmbure de adevăr există, după cum recunoaște repuatul istoric gălățean. "Totul a pornit de la faptul că a fost descoperită o galerie, cu o lungime de 300 de metri, între Biserica Precista și Biserica Sfântul Gheorghe. De aici a apărut legenda conform căreia ar exista un asemenea tunel și pe sub albia Dunării, tunel prin care se putea ajunge pe malul tulcean al fluviului. Nu există nicio dovadă în acest sens, este doar o poveste", afirmă Căldăraru.

Interesant este că declarația acestuia este nuanțată ușor de consilierul Marius Mitrof, de la Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu a județului Galați, care acreditează ideea că legenda rămâne legendă pentru că s-au pierdut probele.

„Totul este o legendă și așa va rămâne. La cum a fost răscolită Faleza Dunării în acea zonă este greu de crezut că vom mai găsi vreodată vreun tunel. N-am știut să ne conservăm istoria, iar acum trebuie ne mulțumim cu legende”, a spus Mitrof.

Faptul că în spatele exagerărilor oamenilor ar putea exista o cantitate apreciabilă de adevăr este confirmat pe undeva și de aceea că pe sub Galați trec zeci de kilometri de tuneluri misterioase. Cele mai multe dintre acestea au fost săpate și zidite în urmă cu cel puțin 200 de ani, însă, din păcate, reconstruirea orașului din perioada 1950-1970 le-a distrus și le-a astupat în mare parte.

aici a apărut legenda conform căreia ar exista un asemenea tunel și pe sub albia Dunării, tunel prin care se putea ajunge pe malul tulcean al fluviului. Nu există nicio dovadă în acest sens, este doar o poveste”, afirmă Căldăraru.

Cu toate acestea, pe străzile Domnească, Nicolae Bălcescu, Alexandru Cuza, Mihai Bravu și Dogăriei (cea mai veche stradă a orașului) mai pot fi găsite numeroase rămășițe ale aceste rețele vaste de tuneluri, care nu a fost niciodată explorată și cartată de specialiști.